

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročne brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

Oglasi

se računajo po vrstah in petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Opozarjamo vse gg. naročnike na nakaznice, ki so priložene današnjemu listu in prosimo, da se jih v kratkem poslužijo. Vsem onim, ki do 15. oktobra še ne poravnajo naročnine za tekoče četrtletje, ustavimo list.

Naročnina se plačuje naprej. Prosimo, da se blagovoli naročnina redno plačevati, ker nam je s tem prihranjenega mnogo dela in sitnosti.

Uprava „Edinosti“.

Politično društvo „Edinost“

priredi

v nedeljo dne 8. t. m., ob 4. uri popol.

javen shod pri sv. Ivanu

z nastopnim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. O položaju.
3. O ljudskem štetju,
4. Slučajnosti.

Shod se bo vršil v „Narodnem domu“.

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Novjše vesti.)

Dunaj 5. Minister-predsednik je sprejel danes poslanca dra. Luegerja in pl. Bilinskega. Z obema se je posvetoval dolgo časa. Jutri sprejme grof Clary slovenska poslanca Povše-ta in dr. Ferjančiča in voditelja fevdalnih veleposestnikov, grofa Palffyja.

Grof Clary je vprašal nekatere česke poslance, je-li ostanejo dalj časa na Dunaju, ker jih misli povabiti na posvetovanje.

P O D L I S T E K.

Poletne noči.

Podlesnikov.

I.

Ve jasne, svetle, čiste poletne noči, kako vas ljubim! Kako hrepeni bolna moja duša po vas!

Ve jasne, polne, svete, tihe poezije!

Stala sva ob oknu in objemala je naju noč...

Ljubica moja je položila svoje bele roke krog mojega vratu, kodrolaso svojo glavico pa je naslonila na moje prsi.

>Ivan, ali me ljubiš?<

Molčal sem in gledal na jasno nebo, posejano z milijardi svetlih zvezd...

Tam, daleč zadaj pa je plavala blede luna...

>Ivan!<

Prišel sem jo za glavico in jo povzdignil, da so gledale njene oči na nočno nebo.

In tedaj sta najini duši plakali v skrivni boli...

II.

Stala sva na verandi.

Dunaj 5. Upravno sodišče je na podlagi patenta iz leta 1852 zavrnilo pritožbo 161 občin severne Češke proti nalogu, da morajo voditi vojaško evidencijo.

Dunaj 5. Pravijo, da je bivanje češkega namestnika, grofa Coudenhove, na Dunaju v zvezi z naredbami, katere hočejo izdati proti neredom, ki bi utegnili nastati vsled razveljavljenja jezikovnih naredeb.

Rim 5. Kralj je odobril, da se parlament otvori dne 15. novembra.

Dunaj 5. Izvrševalni odbor desnice je zbroval danes pod predsedništvom pl. Jaworskega od 4. do 7. ure popoldne. Seje so se udeležili zastopniki vseh klubov desnice. Po dolgem in živahnem razpravljanju se je sprejela jednoglasno ta-le resolucija:

Stranke desnice ostanejo združene in jedine tudi v bodoče ter so odločene, da uresničijo svoj skupni program; zlasti bodo se trudile, da se konečno reši jezikovni spor na podlagi enakopravnosti, kakor jo ustava zagotavlja vsem avstrijskim narodom, ter bodo delale na to, da dobimo vlado, odgovarjajočo sestavi desnice.

London 5. »Daily Telegraph« javlja iz Newcastle: Boeri so po noči t. m. zavzeli Laingonek; hribovje na jugozapadu od Volksruta je polno boerov. Danes so se začele čete boerov, s topničarstvom na čelu, pomikati naprej.

Pariz 5. Komora začne svoje delo dne 3. novembra.

Kajiro 5. Nocoj se je tukaj utrgal oblak; vsled tega je del mesta preplavljen in kos železniške proge razdejan.

V kolo Slovani!

Kakor nam je dan za dnem jasnejše, v Avstriji ne bije se več boj, kedo naj vlada pri nas, temveč bije se velik boj, kedo naj gospodari nad Avstrijo?! Iz raznih listov smo že izvedeli, kako italijanska diplomacija dela na to, da bi «Regione Giulia» pripadla Italiji, a Nemčija hoče raztegniti svoje gospodarstvo do obal naše sinje Adrije.

>In tedaj léže noč, temna, viharna noč na najini duši, kateri objamejo viharji dvomov in niti jedne zvezdice ne bo, da bi nama razsvitljevala to črno pot . . . in ljubezen najina umre . . .<

>Nikdar!<

Stisnila me je na svoje prsi in krčevit jok ji je stresel lepo telo . . .

>In vzbudiva se iz teh lepih sanj, katere sanjava v teh lepih nočeh in spoznava, da ste si najini sreči tuji.<

>Ivan, tako govoriš ti?<

>Da, ljubica moja.<

Zatrepetala je in me spustila iz svojega objeta.

— Prosim, pojta piti čaj. —

Stopila sva v salon.

III.

In tedaj nisem mogel spati dolgo v noč . . . Stopil sem k oknu in pritiskal na mrzlo steklo razbeljeno glavo svojo.

Tam na visokem nebu pa je vzhajal mesec in zlatil mirno vodo pod mojim oknom.

In kedo je na potu Italiji, da se jej ne morejo uresničiti želje! Kedo je na potu Nemčiji, da ne gospodari na adrijanskem morju?

Avstrijski Lahi gledajo v Rim, jedino iz Rima jim more priti rešitev. In kolikokrat se je že oglasil Rim, kolikokrat je že bilo slišati v laški zbornici, da bodo v nedolgi bodočnosti laške vojne ladije stale pred Trstom?! Kolikokrat že smo slišali, kako je laškemu kralju [ta «Regione Giulia» pri sreč?! Koliko društev je v Italiji in v Avstriji, ki delajo na to, da se vnamajo vsi za zjedinenje. In kedo je na potu temu zjedinenju? Mar avstrijska vlada, ki podpira Lahe v njih stremljenju? Mar Madjari, ki dan za dnem opevajo pobratimstvo z Italijo? Mar Nemei, ki se navdušujejo za trozvezo? Na potu jim je jedino le — Slovan! «Lo slavo» jim brani odtrgati to «slavo» zemljo in zjediniti jo z Italijo.

«Edinost» je že priobčila članek, iz katerega je bilo razvidno, kako hoče Nemčija gospodariti nad Avstrijo, kako hoče razširiti svoje meje do adrijanskega morja. Nemški listi v Nemčiji ne prikrivajo več, da naloga Nemčije je: podjarmiti Avstrijo. In kako previdno, kako premišljeno se pripravlja Nemčija na oni veliki korak! Nemški «Schulverein» že kliče: «Ustanite Nemei, možje in žene; pokažite svojo zvestobo, svoje nemštvo, in sodelujte na velikem narodnem delu». — Zraven «Schulvereina» so Nemei ustanovili še drugih društev, ki naj pripravljajo Avstrijo na oni veliki dan. Ta društva so: Der Allddeutsche Verband, der Deutsche Sprachverein, der evangelische Bund, der Gustav-Adolfverein, der Bund der Deutschen in Böhmen — itd. itd.

Da se Nemčija res pripravlja na to, dokazuje nam najbolj dejstvo, da celó nemški oficijozni ne prikrivajo tega stremljenja. Osebni prijatelj cesarja Viljema, prof. Momsen, je proglasil v onem glasovitem pismu v «Neue Freie Presse» nadvladje Nemčije v državi cesarja Frana Josipa.

A ne le nemški oficijozni, temveč tudi nemški duhovniki podpirajo to stremljenje. «Bodite svobodni in nemški in za to protestanti! Mi moramo delovati v zmislu besed cesarja Viljema: «Moj

Tedaj pa sem vzdignil svoje roke proti nebu in vskliknil:

>Ti sveti, pravični Bog ljubezni, pošlji v dušo mojo le žatek Svoje ljubezni, da ostanem zvest in da ne omajam . . . Ti sveti, neskončno dobri Bog.<

In v duši sem začutil mir . . .

IV.

Sedela sta na verandi, skrita za širokolistno palmo — mislila sta, da sta sama.

>Milan, ali me ljubiš?<

Mene so elektrizovale te besede in komaj sem se premagoval, da nisem zakričal.

>Minka, moja ljubica.<

>Milan.<

In ljubila sta se dolgo v noč.

Jaz pa sem trpel in klet . . .

Naposled pa je on ustal in šel v salon — Minka je ostala sama na verandi.

Stopil sem k nji. Zdelo se mi je, da moram uničiti njo in sebe, hotel sem govoriti, a nekaj me je tiščalo v grlu, da nisem mogel.

Ona pa je trepetala v bojznosti . . .

smoter je, uničiti vse, kar ločuje veliki nemški narod!» —

In kaj ločuje ta veliki nemški narod? Slovani smo tu, katere treba zatreti, da bo gospodaril Nemeec od Hamburga do Trsta.

In avstrijski Slovani, kak je naš položaj?!

Mi nimamo sovražnika samo na jedni strani, temveč od vseh strani nas napadajo: od zgoraj Nemčija, od zdolej Italija in prav v sreču imamo Madjare, ki tudi komaj pričakujejo, da bi bili samostojno kraljestvo.

In se-li ubranimo mi pred vsemi temi sovražniki?

Nasprotniki so dosegli, da so nas razdvojili; naščuvali so Poljaka proti Rusu, Hrvatov proti Srbu, Srba proti Hrvatov, ker dobro vedó, da združeni Slovani bi jim bili pretrda kost. Nemeec, Madjaru, in Lahu je Slovan na poti, pa naj je ta Slovan Slovenec, Hrvat, Srb, Bolgar, Slovak, Čeh, Poljak ali Rus. Slovana hoče Nemeec zatreti, da bo potem on vladal na svetu!

Slovan, ako hočeš zapustiti potomecem boljšo dedščino, nego smo jo podedovali mi po naših pradedih, delajmo vsi na to, da bomo najprej vsi Slovani, potem pa še-le Sloveni itd.

Nasproti nemškemu jeziku postavimo mi slovanski jezik, ker le tako nam bo mogoče ostreti se ptujega vpliva.

Našim sovragom je Slovan oni cilj, v katerega streljajo. Sovragom našim je vse jedno, naj se imenujemo Slovenec, Hrvat, Srbe ali kakor že hočemo. Za nje je dosti, da se pretaka po naših žilah slovanska kri. Postavimo se vendar skupno v bran proti skupnemu sovražniku. Zjedini se! Zatrime med sabo ono brezmišelnost in nenaravno sovražstvo, ki nas razjeda, ki nas dela šibke pred sovragom. Ne delimo se več v liberalce in klerikale, ne v Hrvate in Srbe, temveč bodimo vsi Slovani, kajti le v slovanski vzajemnosti, v slovanskem pobratimstvu nam je rešitev!

Politični pregled.

TRST 6. oktobra 1899.

K položaju. Danes nam je beležiti važno izjavo z desnice. Včeraj se je zbral izvrševalni odbor desnice in zastopane so bile vse skupine, ki sestavljajo večino. Poleg teh sta bila navzoča tudi oba bivša ministra, dr. Kaizl in baron Dipauli. Resolucija, vsprejeta soglasno, zatrja, da vsi žele, da se večina ohrani in da se uresniči program, kakor je določen v načrtu adrese, sestavljenem po grofu Dziedušickem. Sosebno si hočejo prizadevati, da se reši jezikovno vprašanje na podlagi enakopravnosti, zagotovljene vsem narodnostim, ter da se zasnjuje vlada, ki bo odgovarjala sestavi desnice.

Resolucija se je vsprejela jednoglasno, pritrtili so jej torej tudi Čehi. S tem so izjavili, da tudi oni žele, da se desnica ohrani. Res je sicer, da le-ti niso mogli prevzeti nikakih obvez, ker ima zadnjo besedo spregovoriti shod zaupnikov stranke, ki se bo vršil menda v nedeljo, ali vsakako je to toli važno enunciacija, da mora precej nižje potisniti vesele nade levičarjev.

Dolgo sva stala tako molčé in gledala na jasno nebo.

Kar se je utrnila zvezdica.

Spogledala sva se in tedaj je dejala ona: »Najina ljubezen je mrtva!«

»Mrtva, mrtva . . . saj nisi nikdar ljubila!«

»Ljubila?« . . .

Na nebu pa je migljala zvezda pri zvezdi . . . Zvezda pri zvezdi . . .

V.

In na nebu je migljala zvezdica pri zvezdi . . . zvezda pri zvezdi . . .

Jaz pa sem stegal svoje roke proti nebu in prosil Njega, da ugasi v duši moji goreči plamen ljubezni, ki mi je razjedal srce . . .

Prosil sem ga, da naj odvzame sreču mojemu ljubezen, da postane isto brezčutno in mrtvo, kakor je bilo prej.

In molil sem ter jokal . . .

Na nebu pa se je poigravala zvezda pri zvezdi, v duši moji pa je bila tema in ni je bilo zvezdice, da bi mi razsvetljavala črno temo obupa . . .

Te nade so se posebno opirale na pričakovanje, da katoliško ljudsko stranko zgrabijo od desnice in pa na razkol v poljskem klubu, ki je — kakor so zatrjali — navstal vsled diference med Bilinskim, ki je za zvesto vztrajanje v večini, in Jaworskim, ki bi hotel diplomatizovati. Da so ta razkol in te diference bolj strašile in begale po nemških listih, nego pa med poljskimi parlamentarci, pričra pač dejstvo, da je v večerajšnji važni seji izvrševalnega odbora desnice ravno Jaworski izjavil, da sprememba v ministerstvu ne sme uplivati na obstanek desnice. Jugoslovani pa so izjavili — tako javlja tudi »Piccolo« —, da ostanejo na strani Čehov in da bodo podpirali iste najenergijeje.

O razkolu in o diferencah, ki vladajo baje v skupinah na desni, meni »Politik«: Saj priznavamo, da so v vsaki stranki izvestne frakcije, katerih politiška smer se odmika od one, kateri sledi velika večina. Taka frakcija si tudi prizadeva, da v seji kluba na razpravi izrazi svoje nazore. Ali levičarski spekulanti se jako motijo, ako menijo, da bi se posamične skupine posamičnih klubov uprle proti solidarnosti ali da bi celó zapustile klub. Mi ne vemo sicer, da-li so se sklepi posamičnih klubov storili soglasno, ali tega smo gotovi, da se manjšine uklonijo storjenim sklepom in da bodo spoštovale iste. To pa zadošča, da prekriža račune nemških liberalcev. — Zlasti zatrja nadalje »Politik«, da ni prav nič res, kar govori nemško novinstvo o nasprotstvih med členi parlamentarne komisije poljskega kluba.

Soditi je torej, da desnica ostane solidarna in intaktna, ako se posreči češkimi poslancem pomiriti vihar nevolje v narodu češkem vsaj v toliko, da jim bo sploh možno vztrajati v desnici, oziroma, da volilec ne nalože češkimi poslancem taktike, kateri bi Poljaki in nemški konservativi ne hoteli slediti.

Še nekaj, kar potrja našo izjavo pred par dnevi. O novem ministru za notranje stvari, dr. Körberju, piše glasilo naših poslancev »Der Süden«: Mi sami moremo potrditi iz lastne skušnje, da je novi minister za notranje stvari v svojih prejšnjih položajih sodil o naših željah z največjo dobrohotnostjo in stvarnim razumevanjem.

Dvojna mera. Glasilo jugoslovanskih poslancev »Der Süden« je na drastičen način pokazal tisto dvojno mero, ki je o vsaki priliki v rabi v naši ljubi Avstriji. Pripoveduje, kako je Garibaldi nastopal v Trstu. Vse proslavljenje slavne generala je imela iredentarske namene. Vsaka beseda, vsaki pozdrav, vsaki korak so nosili znak iredentizma in to ne le od strani tržaških demonstrantov, ampak tudi od strani slavljencea samega! Le-ta ni nimalo skrival svojih čutil in jim je dajal izraza sosebno v mestni hiši.

A mej tem, ko so v Trstu tako demonstrovali proti državi in dinastiji, so v Krakovem prepovedali . . . pa kaj bomo govorili dalje, saj čitatelji že vedó, kaj smo hoteli reči. O ta dvojna mera!

Slavje — Francesco Crispia! Mesto Palermo je bilo tudi včeraj v zastavah, godbe so svirale, bila je sijajna predstava v gledališču ter sijajen banket. Na banketu je stari lisjak zatrjal, da je sladko ganjen do solz. Kaj bi ne bil, saj je videl pred seboj — on, prav Francesco Crispi z vso znano minolostjo — senatorjev, poslancev, generalov, sindacov itd.; vsi, vsi, brez razlike stranke so prišli v proslavo njega, Francesco Crispia. Ali res niso slutili, kako sodbo so s tem izrekli tudi o sebi in o svojem narodu?! Ali niso slutili, kako so pokazali s tem vsemu svetu, na kako nizki stopinji sta v Italiji moralna zavest in etika?!

Le s par besedami je »Agramer Tagblatt« drastično označil to slavnost, rekši: »Poklonili so Crispiu tudi zlato medaljo. Na eni strani naj bi bilo ukovano poslopje rimske banke (ki je bila v toli tesnih zvezah z gospodom Francescom in njegovo gospo Lino. Op. ured. »Ed.«), na drugi pa — roka v tujem žepu. To bi morda ne odgovarjalo pomembnosti Crispia kakor revolucionarja, pač pa Crispia kakor ministerskega predsednika.«

Domače vesti.

»V analih mesta tržaškega povsem osamljen slučaj«. Govoré o sporu, ki je navstal med županom in večino mestne delegacije radi imeno-

vanja ravnatelja magistratnih uradov, spor, ki je dovel do demisije večine mestne delegacije, omejnja dunajska »Neue Freie Presse« govoriče, da so se gospodje v tajni seji dne 4. oktobra tudi — tepli. To da je — opaža dunajska prijateljica tržaških prijateljev — povsem osamljen slučaj v analih mesta tržaškega. Nočemo oporekati. Istotako nočemo trditi, da se gospodje res tepli, ker posnemamo le, česar omenja najboljša prijateljica njim, ki so se baje tepli. Ali če so se, že utegne biti tako, da so se laška gospóda vprvič — tepli med seboj. V mestni dvorani namreč. Ali radi točnosti treba povdariti tudi, da v analih mesta tržaškega nikakor ni osamljen slučaj, ko so psovke, grdenja, pljunki, okvirji leteli z galerije doli na poslance in svetovalce, ko se je drugim z moralno silo kratila svoboda govora, ko so druge moralno metali iz dvorane, ko so gazili zakonito pridobljene mandate, da-si so jedino volilec poklicani za razpolaganje z istimi, ko so . . . Seveda so bili ti, katere so na takov način moralno pretepali, politiški in narodni nasprotniki laške gospode, le — siromašni Slovenci. A nam se zdi, da je tako pretepanje poštenega političnega nasprotnika grše in odijoznejše početje, nego pa oni v analih mesta tržaškega baje — osamljeni slučaj.

Pačenje krajevnih imen. Nedavno že smo rekli, da ga skoro ni več imena najmanje vasice na Primorskem in tudi po Notranjskem —, katerega ne bi bili italijanski listi popačili do gnusnega, ali pa celó nadomestili s kako novo skovano spako. S takim pretvarjanjem krajevnih imen hočejo pritisniti deželni nekak italijanski pečat in pa — to je konečni cilj, seveda — ustvariti prijateljici Italiji nekak pravni naslov do teh pokrajin. O ga ni nad lojalnost teh ljubljencev avstrijskih vlad! Včeraj so nam zopet sporočili o jednem slučaju take falzifikacije, ki je tem zanimivejši, ker je krivec prva avtonomna oblast v deželi — slavni deželni odbor istrski! Dokler se spuščajo v tako početje le italijanske novine in posamični agitatorji-hujskaši, naj bi že bilo, ali da se drzne kaj takega deželni odbor dežele, ki je po dveh tretjinah slovanska, je to predrznost, proti kateri moramo protestovati najodločneje. Deželni odbor istrski je doposlal županstvu v Materiji uradno pismo pod števil. 6395. Materija je Materija in vsi zapisniki krajevnih imen ne poznajo družega označenja za to vas. Ali ker ne zveni italijanski in torej ne more pričati za tisto fikejjo, ki jo imenujejo »italijanski značaj dežele«, pa so za Materijo iznašli spako »Mettelliano« in deželni odbor istrski rabi to spako na svojih uradnih spisih! Vse to se godi v Avstriji ad majorem Italiae gloriam in pa v bližnje — združenje! O idejali, idejali!

Slavnemu poštnemu ravnateljstvu na znanje. Pišejo nam, večerajšnjega dne: Danes je prišel v urad »Tržaške posojilnice in hranilnice« neki mož iz Buzetskega okraja poprašat, kaj je z njegovo stvarjo, ker ne dobi odgovora, kakor se mu je bilo obljubilo. Ko pa je dobil pojasnilo, da se mu je glede njegove stvari pisalo že pred 14 dnevi in se mu naznanila rešitev, je rekel mož: »Že verujem, ali pisma jaz nisem še dobil; mora biti še v Buzetu na pošti.« — Na vprašanje, kako je tam s pošto, ali morajo sami hoditi ponjo, ali jim nosijo na dom, je odgovoril, da jim nosijo pisma na dom in sicer vsaki torek, četrtek in soboto in da pobirajo za to pristojbino 1 nč. od komada. Toda tam da je velikanski nered, da dobivajo pisma mnogokrat veliko prepozno, posebno, če so naslovi hrvatski ali slovenski; tako se je zgodilo te dni, da je dotični sel donesel pismo od gori imenovanega zavoda enemu tamošnjemu posestniku dne 3. oktobra, dočim je bilo oddano v Trstu dne 1. septembra. Ležalo je torej nekje en cel mesec.

C. kr. poštnemu ravnateljstvu pač ni potreba razlagati, kake posledice ima lahko taka »naglost« v dostavljanji pisem, sosebno v menjicnih in denarnih stvarih! Slavna e. kr. pošta dela s tem lepo uslugo posestnikom, ki čakajo na denar in pa zavodu, kateremu se na ta način ovirata promet in delovanje, vrhu tega pa napravljajo strankam troški za daljno pot. In vse baje zato, ker so naslovi slovenski.

Ta dogodba nas uči lepe morále, iz katere se lahko naučimo marsikaj! Slavno e. kr. poštno ravnateljstvo pa opozarjamo na to — vestno uradovanje!

Gledališka družba M. Stojkovića je namerjala igrati včeraj zvečer hrvaško dramo »Poslednji Zrinjski«, a e. kr. policija je uložila svoj veto. Mesto tega se je predstavljala igrokaz »Graničari«, katerega je ta družba tukaj že enkrat predstavljala. Mogoče je na občinstvo nekaj uplivalo razočaranje, ker ni moglo poslušati »Poslednjega Zrinjskega«, od druge strani smo pogrešali v ulogi Andrije izborna igranje g. Stojkovića, kratko in malo, zdelo se nam je, da ni pravega anima v igri. Simpatične figure smo pozdravili v g. Jovanoviću v ulogi krčmarja Grge in v gospi Stojković v ulogi sobarice Karoline, katerih igranje je tudi včeraj občinstvo hvaležno vsprejelo.

Posebno zanimanje pa je vzbudilo lepo ubrano narodno petje kvinteta, od katerega se je burno zahtevalo ponavljanje.

Gledališka družba M. Stojkovića priredi jutri, v soboto zvečer ob 7^{1/2} uri predstavo v dvorani g. e. Sanein v **Škodnju**. Upizori se igra »Graničari«, ki se je tržaškim Slovencem najbolj priljubila. Uverjeni smo, da vrlji Škedenjci in žnjimi tudi Slovenci iz mesta napolnijo dvorano do zadnjega kotička. Ta predstava se upizori po inicijativi uglednega pevskega društva »Velesila«. Ustopnina 30 nč., sedeži I. vrste 30, II. 20 nč.

Ista družba priredi v nedeljo predstavo pri sv. Ivanu in sicer po shodu političnega društva »Edinost«.

Več pevk in pevcev pevskega društva »Kolo« napravijo, o priliki shoda političnega društva »Edinost« in predstave gledališčne družbe Stojkovića, izlet k sv. Ivanu, ter dajajo to na znanje vsem onim pevkam in pevcem, ki tega še ne znajo.

Za zastavo pevskega društva »Zarja« v **Rojanu** so darovali nadalje sledeči gg.: Seljski 1 gl., Rojanska »lipa« gl. 1.20, v krčmi konsumnega društva v Rojanu nabral »pepček« Janko Križmančič gl. 1.60, g.čna. Sarkotič Rozina 1 gl., g.čna M. Ogrizek 50 nč., I. M. 5 gl., N. N. 3 gl., dr. M. Pretner gl. 2.50, dr. Gustav Gregorin gl. 2.50, Ag. gl. 1, Al. Grejan 50 nč., Milozvon 50 nč., Franjo Klemenčič gl. 1, dr. Josip Abram gl. 2, Josip Ahtik 50 nč., N. N. 25 nč., N. N. 50 nč., N. N. 30 nč., Nerazumljiv gl. 2.50, dr. Pavletič gl. 1, Šonc gl. 1, Fran Dollenz dež. poslanec gl. 5, J. Arzon gl. 2, An. Požar, učitelj, gl. 2, Svetozor Lukovič gl. 3, Anton Ščuka gl. 1, Ana Guštinčič 50 novč., Štrekelj gold, 1. V veseli družbi pri »Schwarzen Hundu« gl. 1.70.

Vojaško-veteranskemu podpornemu društvu pod pokroviteljstvom Nj. cesarske Vis. nadvojvode Frana Ferdinanda d'Este so došli nadaljnji darovi od gospodov: H. Bertholda 10 K, I. Wostry-a 10 K, I. Vinzla 30 K, A. Goršeta 3 K, I. Jogana 3 K, Fr. Šproharja 5 K, M. Besnjaka 2 K, Ferd. Dokupila 1 K. Prej izkazanih 402. Skupaj 466 K. Nadaljnji darovi se sprejemajo v društveni pisarni, via del Tintore št. 5.

Vojaško veteransko podporno društvo (pod pokroviteljstvom njega cesarske visokosti nadvojvode Frana Ferdinanda d'Este) priredi jutri ob 8. uri zvečer svojo ustanovno slavnost v prostorih društva »Austria«. Na to slavnost je povabljenih tudi mnogo Slovencev. Ker pa vedo, da so velik del členov tega društva Slovenci, izražajo tem potom svoje začudenje, da je vodstvo društva priredilo le laške plakate in — nemška povabila! Čudno, res čudno, da gospodje v raznih patrijotičnih društvih začenjajo varčiti vsikdar ravno tedaj, ko bi morali kaj dati — slovenskemu jeziku!

Za slobodo Transvaala se bo bojeval, kakor posnemamo po »Sl. Narodu«, tudi naš rojak, pisatelj Egon Mosche. Transvaalska vlada ga je naprosila, kakor bivšega avstrijskega častnika, da v slučaju vojne vstopi v armado južno-afriške republike, čemur se je g. Mosche odzval. Izvršil je že projekt za neke velevažne utrdbe.

Iz Dekani nam pišejo, dne 2. oktobra: Tukajšnji občinski zastop je votiral v svoji današnji seji 30 gl. letne podpore dijaškemu podpornemu društvu v Pazinu z obžalovanjem, da za letos ne more dovoliti več svote vsled izredno velikih stroškov, ki jih ravno letos občini prizadevajo razna javna dela.

Tako je samo Dekarska katastr Ina občina v minolem letu postavila velik železen most čez Rižano, kateri je stal nad 4000 gl. Vsled prizadevanja g. nadžupana Mahniča popravila in uredila se je občinska zapuščena pot iz Rižane k sv. Antonu; v tekočem letu se je sezidalo veliko, lepo šolsko poslopje pri sv. Antonu, katero stane nad 8000 gl. — Vsled poziva okrajnega glavarstva so se morale prenoviti vse tablice po vaseh, dotično napraviti popolnoma nove.

Zraven tega je dal gospod nadžupan na več križpotih postaviti lepe kovinske tablice (kažipote), ki so bile res potrebne. Omenim naj še, da so vse tablice po vaseh in vsi kažipoti sestavljeni le v slovenščini. Velikih stroškov je občini prizadela tudi poprava župnega dvorca v Dekanih in sedaj bo treba početi se zidanjem novega šolskega poslopja za večrazrednico v Predloki, katero bo stalo nad 12000 forintov. Iz navedenega lahko razvidi vsakdo, da so to za dekansko občino velikanske žrtve. V bodoče bo občinskemu zastopu veliko lažje nakazati zdatnejšo letno podporo ubogim, a marljivim dijakom na hrvaškem gimnaziju v Pazinu. Gospodu nadžupanu Iv. Mahničju pa kliče mo: Le tako naprej za blagostanje in napredek našega ljstva!

Vitanjski Sloveni na Spodnjem Štajerskem so se začeli gibati. Ustanovili so si konsumno društvo, ki je za Vitanje res potrebno, saj tam ni nobenega narodnega trgovca — nosili so torej Slovenci svoj denar nemčurkim pijavkam....

Podlago konsumnega društva je zgradila »Posojilnica«, kupivši primerno hišo sredi trga, jedno hišo pa je vzela v najem za več dobo.

Narodno gospodarstvo nas more rešiti!!

Nekaj smešnega iz Konjic. S spodnje Štajarske nam pišejo: Konjiški — Nemei so ponosni na svoje nemštvo. To po vsej pravici, toda škoda le, da ne znajo — nemški!! Sicer bi se ne bil napisal doli sledeči list, v katerem naznanja neki konjiški mesar, da on in pa konjiški podžupan, g. Simon Otschko, namerjata klati vsaki jedno prasé.

List se glasi:
Zwei Schweine — eine Herr Otschko — eine ieh — werden heute geschlachtet.

(Dve svinji — ena g. Otschko [podžupan konjiški], jedna jaz — se zakoljeti danes).

Original tega lista je na razpolago.

Kriva tehtnica. (Izpred sodišča). Konec julija t. l. je komisar g. A. Rossi preiskoval tehtnice v prodajalnici jestvin Ane udove G. ter našel, da je ena istih bila na škodo kupovalcem za pet gramov. Videl je tudi, da je bila pod dotično ploščo utrjena količina malec, vsled česar je ovdil stvar pristojni oblasti, a tehtnico je zaplenil.

Trgovski pomočnik N. V. je priznal, da je utrdil malec na ploščo, vendar je dejal, da je to moral storiti, ker bi tehtnica sicer kazala krivo. Trdil je tudi, da je povedal stvar lastnici prodajalnice.

Ana G. se je izgovarjala, da ni vedela ničesar o tem popravljaju tehtnice ter da je pomočnik storil to le iz maščevanja, ker ni hotela uslišati njegovih galantnih predlogov. Zaradi njegove usljivosti ga je tudi odpustila iz službe!

Sodišče je osvobodilo Ano vd. G. obtožbe, a N. V. je obsodilo v 6-tedensko ječo.

Korist pijančevanja. 20-letni Fran Z., bivajoči pri sv. Ivanu, se ga je včeraj nekje preveč nalezl. Noge niso mogle nositi tolike — duhovitosti. Pal je revež, in sicer na obraz, iz česar sklepamo, da se je bil navžil vina. Kajti po pivu baje padajo ljudje na hrbet. Pad sam na sebi bi še ne bil nobena nesreča. A da se je o tej priliki zlomil kar štiri prednje zobe, to boli in — kazi. Katera punica bo mu sedaj hotela podati roko v sveti zakon, ko si je tako skazil svojo lepo zunanost?

Naša mladina. 8-letni Armand S. iz ulice Molino a vapore št. 7 je moral sinoči iskati pomoči na zdravniški postaji, ker ga je malo prej pretepel neki drug ter ranil na levi roki.

Mrtvo so našli 60-letno Heleno Zupan v hiši št. 9 ulice Fornace, kjer je bivala. Starke niso videli sosedje že več dnij. Ko so odprli vrata siloma, so jo našli ležati na tleh — mrtvo. Zdravnik je izjavil, da je umrla vsled kapi. Pokojnico so spravili v mrtvašnico pri sv. Justu.

Ljubosumnost — drama v enem dejanju. Oder: v bližini kavarne »Adriatico«. Igralki: dve

zastopnici nežnega spola. Predmet sporu: zakonski mož, ki se baje ne ponaša z Apolovo lepoto. Vsaj tako je sodila glavna junakinja, 20-letna guvernanta Ida M., ko si je prišla na rešilno postajo zdraviti posledice preveč naravno igrane drame. »Ne hotela bi ga niti mrtva!« In vendar je dobila zaradi njega — batin od zakonite žene.

Poskušen samomor. 27-letni finančni stražnik Ivan D. iz Gorice, dodeljen finančni postaji na Belvederu, se je ustrelil minolo noč v kraj srea. Tovariši so poklicali zdravnika z zdravniške postaje, ki se je uveril, da metek ni ranil nežnih notranjih delov ter je dal Ivanu D. spraviti v X. oddelek tuk. bolnišnice.

Svoje sreče kovač. Minolo noč je policijski oficija: g. Titz ulovil v ulici Beecherie — tička, katerega so že dlje časa iskali zaradi njegovega romantičnega življenja. Leto dni je namreč že tega, kar so se ponavljale ovadbe, da je tega ali onega opeharil mlad mož, visoke rasti, vsakega na podoben način. Prišel je v prodajalnico ali gostilno prosit, da mu menjajo desetak ali petak. V eni roki je držal papirnati denar, z drugo pa je prejemal drobiž. Ko je imel že precej srebra v roki, pa se je obrnil in odnesel pete, drobiž in petak, oziroma desetak.

Večkrat je dal dokazov še večje umetnosti. Šel je v gostilno, se najedel in napil, hotel plačati z običajnim bankovcem in ko se mu je naštel višek — izgubil z jedjo, pijačo, drobižem in bankovcem.

Tako si je koval 31-letni kovač Ivan P. leto in dan svojo srečo, dokler ga ni, kakor smo omenili, dosegla roka osode v podobi g. Titz ter ga izročila hotelu, kjer se dobivata zastoj jed in pijača, kjer ni možno menjavati desetakov in od koder ni mogoče odnašati pet po kosilu in večerji.

Pes — nevarna igrača. Trgovski pomočnik Viktor M. iz ulice Beecherie se je včeraj igral z nekim psom. Poslednji pa ni razumel šale ter je Viktorja ugriznil v desno nogo. V zavodu Igea so ranjenu podelili prvo pomoč.

Zaradi težke telesne poškodbe je bila včeraj obsojena 42-letna Antonija D. iz Kopra, ker je z nožem ranila Ferdinanda Norbedo, ki je zahteval od nje neka pojasnila o obdolitvah, katere je bila razširila o njem.

Antonija se je sicer izgovarjala, da jo je bil Norbedo napadel in se je samo branila, a priče so potrdile obtožnico.

Zahvala. Udani podpisanece zahvaljujem se tem potom slavnima pevskega društvoma »Kolu« in »Slovanskemu«, da sti se udeležili po meni prirejene veselice dne 1. oktobra na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu, drugemu še posebej za nastop ter naslednjim p. n. udeležencem, ki so preplačali ustopnino: Žnidaršič 1 gl., prof. Gomilšak 1 gl., Saražin Luka 1 gl., Širelj Vekoslav 50 nč., dr. Abram 1 gl., dr. Zuceon 1 gl., dr. Rybář 50 nč., Čevna 10 nč., prof. Mandić 50 nč., dr. Pretner 1 gl., Mušič 30 nč., Bartel Srečko 80 nč., Bratina 30 nč., Brezovec 50 nč., N. N. 30 nč., Saksida 30 nč., Žnebelj Jakob 20 nč., gospa Žnebelj 1 gl. z besedami: »Živeli naši, odpadniki v morje!« Ivanišević Filip 50 nč., Ivančič 10 nč., N. N. 10 nč., Černe 50 nč., Kušar 30 nč., Hvala 50 nč., N. N. 10 nč., Turk Jože 50 nč., Glavič 50 nč., Grlane 30 nč., Gregorič Ivan 30 nč., Stemberger Ante 1 gl., Sosič 10 nč., Vatovec 10 nč., Kolb 10 nč., Stopar 20 nč., Kosec Miha 50 nč., Piano 20 nč., Nabergoj 10 nč., Macarol Josip in Dolene (zadržana) 1 gl., Prelog 80 nč., Ostrovska 70 nč., Brezovec Josip 50 nč., Luzzi Tomo 50 nč., Kallister Anton 1 gl., Može Peter 1 gl., Štoka Jaka 20 nč., Kisič 20 nč., Žitko Fran 30 nč., Macarol Ivan nabranil 1.50 gl. v gostilni pri Kovaču. O moralnem uspehu naj sodijo p. n. udeleženci, o gmotnem pa povem jaz, da je bil zelo neugoden, kar sta zakrivila: »Novi list« sè svojim naznanilom, da bo veselica dne 8. oktobra in nekdo drugi, ki je proti veselici agitiral.

Fran Rakuša.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 7. oktobra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Belvedere št. 19, hišna oprava; v ulici Valderivo št. 12, vinski sodi in hišna oprava; v ulici Sanità št. 8, tirjatve.

O Levčevem „pravopisu“.

(Dalje.)

V točkah 515.—532. nam razklada, kaj naj slovenska lastna imena uravnava v slovenščini po glasovnih pravilih svojega jezika; vse je primerno kolikor je bilo uže do seda ustanovljenega, novega nej nič povedal. Da bi bil on hotel vsaj nekoliko več reči, moral bi bil priporočati, da naj tudi mi Slovenci pišemo lastna imena na — ač in — ič od seda naprej mehkim é (—ac, —ic), kakor Hrvati, in ne le da jih pišemo, nego da naj se tudi vadimo oni é mehko izgovarjati, kajti naš é na konci je pretverd; tako bi blažili govorico in se bližali drugim Slovanom. Je li si Ti keda žul pristno izgovarjati ta krasni hrvatski končni é? Jaz ga nesem žul milejše izgovarjati no po zanimivi Liburniji od Reke do Bršca, — oh, to Ti je diven glas, zlasti iz ljubkih ust mladenskih! — Sicer pa rabi é Hrvatom v nekaterih lastnih imenih tudi začetkoma, n. pr. Čiković...

Aha! še nekaj je v tem poglavju potajil; prišel je pač na Poljsko, ali dalje — dalje na Rusko ni šel — se ve, g. e. kr. profesor nesme navajati ruskih vzgledov — brrr... bilo bi veleizdajstvo — kali?!

Razporedovanje ali razvrščevanje besed v stavkih spada mej pravila besedništva ali govornišva, in ta pravila nas učé priznani mojstri govornišva, davni in sodobni, ki so najznameniteji: Demosten, Cicero in Cezar, Mürabó in Rošfort, Gambeta, Macini, Lucati, Kastelar, Gledston, Skobeljev, Ignatijev, Smolka, Herold, Pacák, Razlag... Čitaš li razsodno njih govore, zapaziš, da so začetkoma ali v uvodu in v izvajanju zaključeni ali proti zvršetku najživahnejši in najkrepče naglaševani, v sredi ali v obrazloženju pa manje. In to je povsem naravno, kajti početkoma hoté opozarjati človeški duh, ki željno pričakuje njih besed, potem mirnejše razlagajo svoj namen ali stvar in zaključevanjem hoté duhu vtisniti trajen spomin na kolikor so povedali, zato so njih besede v završevanju najbolj živahne in najbolj vnosite.

(Pride še.)

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Dunaj 6. Dosedanji voditelj novinskega oddelka predsedništvu ministerskega sveta, sekijski načelnik dr. Rosner, je stopil na dosedanje mesto viteza Chledovskega, ki je imenovan ministrom za Galicijo, a na mesto dra. Rosnerja pride ministerjalni podtajnik dr. Miroslav Karminski.

Dunaj 6. Na shodu zaupnikov mladočeške stranke, ki bo prihodnje nedelje, se definitivno določil taktika, katere se bodo držali Čehi nasproti vladi po odpravi jezikovnih naredeb. Češki listi pišejo zadoščenjem o sklepu jugoslovanskih poslancev, da hočejo zvesto vztrajati na strani Čehov.

London 6. »Standard« javlja iz Newcastle, da so se boeri pomaknili naprej za 7 milj v Charlestownu. Beguni trde, da je položenih 40 ton dinamita za razdejanje železniškega mostu, ki je pri Norwolpont.

Pariz 6. Glasom naznanila v listu »Siece« prihaja ruski minister za vnanje stvari, grof Muravjev, v Pariz, da se z francoskim ministrom za vnanje stvari, Deleassé-jem dogovori o raznih vprašanjih vnanje politike, ki se tičejo toliko Francije kolikor Rusije.

Johanesburg 6. Pisarna Reuterjeva javlja: Oddelek redarjev na konju je nameščenih pred pisarno vojne komisije, da lahko nastopijo takoj, ako bi nastopili nemiri. Črnei plenijo tržišča in hiše v vzhodnem delu. Beli streljajo nanje. Odposlali so oddelek redarjev, da okroti domačine.

Povž v Gorico! Po kosilu, v nedeljo 8. lizečega meseca okolo leta 3899 po Adamu bodo slinili počasni povži iz povžarne do stacijona; tam se skobacajo v vagon do mons. Falcona; okolu 3½ povževe točnosti priležó v Gorico. Dirke se udeležé gledanjem z častne tribine, katere pozabijo postaviti za povže. General-Povž-Branko.

Povžev P. S. Generalisimuša Jaklijo nočejo seboj, ker bo moral kazenskim potom zastopati povže na dirkah v Ljubljani ter spustiti o tem dolgo govoranico na »mač« Ferkovič-Iros.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL
Rafaella Italia
 TRST — Via Maicanton št. 1 — TRST
 Zaloga pohišva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimice in peresnice, ogledal in železnih blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Spiritus sinapis compositus
ALGOFON.
 Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd.
 Steklenica z navodilom stane le 20 nvč.
 ter se dobiva jedino le v lekarni
PRAXMARER (Al due Mori) Piazza grande TRST
 Paziti na ponarejanja.

Priznana najboljši z važnih patentiranih novostni lastne iznajdbe tehnično dovršeni
glasovirji
 dobe se najbolje in najceneje direktno pri tovarnarju
Henrihu Bremitz
 o. kr. dvornemu zalagateljju.
 Trst — Borzni trg številka 9 — Trst
 Ilustrirani katalogi na zahtevanje franco.

OOOO **Pristni** OOOO
domači izdelek naravne slivovke
 lastnikov
Hijacintjevo & Pretkovec
 v Krapini (Hrvatsko).
 Zastopana po
Dragotinu Venturini v Ljubljani
 Tržaška cesta št. 27.

Ženitbena ponudba
 28-letnem trgovski pomočnik, kat. vere, delaven in varčen, ki ima nekaj lastno prihranjenega denarja, želi seznaniti se s pridno gospodično, dobro gospodinjjo z nekoliko primoženjem, eventuelno z udovo 26.-30. let, ki ima precejšnjepremoženje z gostilno ali prodajalnico.
 Samo resne ponudbe z fotografijo naj se pošljejo upravništvu „EDINOSTI« pod kuverto z naslovom: »Št. 14. Pridne roke in srečen zakon«.

„THE GRESHAM“
 angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.
 Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997.579.—
 Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. » 28.823.375.—
 Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) » 343.860.067.—
 V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnicu od » 67.331.351-91
 Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismeno vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.
Glavno zastopstvo v Trstu.
 Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.
 Išč ejo se dobri, zastopniki agentje in potovalci.

R. PRETNER - TRST
 via Geppa št. 5.
 Spedijska in komisijska poslovnica.
 Vsprejme vsakovrstna zastopstva.
 Priporočá se slavnemu slovenskemu trgovskemu svetu in drugemu občinstvu za vsake vrste pošiljatve bodisi o dovažanju v Trst ali izvažanju iz Trsta. Preskrblja vse potrebne manipulacije na carinskih uradih, vsprejmlje blago v pohrano.
 Oprt na na veliko izvežbanost, pridobljeno v 10-letnem delovanju v tej stroki, zagotavlja lahko najtočnejšo postrežbo.
R. Pretner.
 Korespondenca se vodi v slovenskem, hrvatskem, češkem, nemškem in italijanskem jeziku.

Dr. JOSIP MARTINIS
 doktor vsega zdravlilstva in specijalist za očesne bolezni se je preselil
v ulico Valdirivo št. 3, I. nad.
 Ordinira na domu vsaki dan od 8 do 8¾ zjutraj in od 1 do 2 popoldne. — Za uboge od 2 do 3 v ulici Molin piecolo št. 1, I. nadstr.

Nikolaj Terškan!
 trgovec v Ljubljani
 priporočá ob pričetku sezone svojo **izborno kisló zelje v sodčehkih po 200, 100, 50 in 25 kg.**, kakor tudi sveže zelje v glavah.
 Pri sodčehkih po 200 in 100 kg. se računí brutto za netto, pri pošiljatvi po 50 in 25 kg. pa se plačajo prazni sodi po 70 in 50 kr. Posebno prilíčno za večje rodbine in gostilničarje!
Cene brez konkurence.

FILIJALKA
BANKE UNION
 V TRSTU
 e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:
 a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter jih brestuje:
Vrednostne papirje:
 po 2% proti 5 dnevni odpovedi
 „ 2½% „ 12 „ „
 „ 3½% „ 4 mesečni „
 „ 3½% „ 8 „ „
 „ 3½% „ 1 letni „
Napoleone:
 po 2% proti 20 dnevni odpovedi
 „ 2½% „ 40 „ „
 „ 2½% „ 3 mesečni „
 „ 3% „ 6 „ „
 Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25. oziroma 2. avgusta naprej.
 b) Za giro-conto daje 2½% do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldnansko borzo. Potrdila se dajajo v posebni uložni knjižici.
 c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-correntiste, inkase in račune na tujakšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.
 d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.
 e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.